

ACTUACIÓ D'OFICI DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A LA SITUACIÓ DEL TALLER MASRIERA EN MATÈRIA DE PATRIMONI HISTORICOARTÍSTIC MONUMENTAL

TRAMITACIÓ

- El 17 de març de 2015 la Síndica de Greuges de Barcelona decideix l'inici d'una actuació d'ofici ateses les informacions de què es disposaven en relació amb el Taller Masriera.
- El 17 de març de 2015 la síndica va designar l'assessora corresponent perquè instruís l'expedient.
- La comprovació del fet ha comportat, en síntesi, l'estudi de les circumstàncies concurrents, l'anàlisi de la normativa aplicable i l'observació de si s'havien aplicat els principis de bona Administració per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat. Amb aquesta finalitat, aquesta Sindicatura ha dut a terme les accions següents:
 - El 17 de març de 2015 l'assessora va iniciar l'anàlisi de la documentació de què es disposava.
 - El 26 de març de 2015 va demanar informe a la Tinència d'Urbanisme, Infraestructures, Medi Ambient i Sistemes d'Informació i Telecomunicacions per tal de conèixer tant les intervencions dutes a terme com les previstes.
 - El 27 d'abril de 2015 es va rebre l'informe de la Gerència Adjunta d'Urbanisme, Habitat Urbà, en què es donava resposta a la demanda de la síndica de greuges.
 - El 8 de juny de 2016 es va sol·licitar un nou informe a l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat.
 - El 22 de desembre de 2016 es va rebre resposta de la Tinència d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat en què es donava resposta a la demanda de la síndica de greuges.
- El 20 de gener de 2017 l'assessora, a partir de la documentació de què disposava, la informació facilitada per la Tinència d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat i l'anàlisi dels fets, va emetre un informe proposta amb les consideracions següents.

CONSIDERACIONS

Descripció de la queixa

La consulta efectuada a aquesta Sindicatura per un ciutadà preocupat pels usos futurs de l'edifici conegut com a Taller Masriera, així com les diferents informacions aparegudes als mitjans de comunicació en les quals l'esmentat edifici es presenta vinculat a una operació immobiliària, han generat l'obertura d'una actuació d'ofici.

A l'article 20 del Pla General Metropolità, que regula la protecció dels valors artístics, històrics, arqueològics, típics i tradicionals, diu que l'Ajuntament promourà, en l'exercici de llurs competències, la inclusió al catàleg o catàlegs dels edificis o construccions, o dels conjunts d'interès artístic, històric, arqueològic, típic o tradicional que la justifiquin i, si arribés el cas, aprovarà plans especials per a la protecció dels valors esmentats i per a la protecció de paisatges, jardins, indrets, racons i elements d'interès artístic, arqueològic, històric, tradicional o típic, encara que no sigui expressament prevista en aquest Pla General aquesta operació de protecció.

Així mateix, a l'article 36 del Pla General Metropolità, referent a la transmissió de sòl de

cessió obligatòria quan se segueix el sistema de compensació, estableix que la transmissió al municipi del sòl de cessió gratuïta i obligatòria destinat a sistemes i equipaments, i de les obres d'urbanització realitzades, es produirà per ministeri de la Llei en els supòsits de sistema de compensació, quan sigui efectiva l'execució del projecte d'urbanització.

La complexitat de la presumpta operació immobiliària, així com la recuperació d'un edifici singular (amb una trajectòria com a taller artesanal i teatre) i la seva possible transformació en equipament públic, esdevenen elements motivadors per a l'obertura d'una actuació d'ofici que permeti el seguiment de l'actuació respecte d'això per interès general de la ciutadania.

Posició municipal

A l'informe de l'abril del 2015 s'indicava que en data 22 de gener de 2015 la Comissió d'Hàbitat Urbà i Medi Ambient havia aprovat inicialment la Modificació puntual del Pla General Metropolità per a la transformació dels terrenys edificables en dotacions públiques al carrer Bailèn, núm. 70-72 (Taller Masriera), de terrenys edificables en dotacions privades al carrer Ventallat, 44, i per a la reordenació de l'edifici del passeig de Gràcia, 111, i millora del seu entorn urbà, d'iniciativa municipal.

El solar situat al carrer Bailèn és propietat d'una fundació privada en virtut d'escriptura de donació del 2009. En data 23 de desembre de 2014 s'havia subscrit una escriptura d'opció de compra d'aquella finca per part d'una empresa privada. La fundació havia atorgat poder suficient a favor de l'optant per dur a terme la tramitació de la modificació puntual del PGM.

S'indica que, si bé l'Ajuntament té informació sobre la titularitat registral, no necessàriament el titular del dret real de propietat de la finca ha de coincidir amb el titular que figura en el Registre. La transmissió de la propietat es pot produir per contracte privat, sense accés al Registre i, segons la legislació vigent, l'Ajuntament no té l'obligació de conèixer aquesta informació.

El document urbanístic aprovat inicialment preveia l'obtenció com a equipament públic de l'edifici històric i singular del carrer Bailèn, 70-72, i concretament que aquest equipament fos d'àmbit local i de nova creació. El sòl ocupat per l'edificació històrica del Taller Masriera disposa de la categoria B al Catàleg del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de la ciutat. En el document urbanístic s'estableix la titularitat pública de l'equipament corresponent a l'edificació històrica.

Es preveia que el desenvolupament de l'àmbit del carrer Bailèn es duria a terme mitjançant l'aprovació d'un Pla Especial Integral d'Equipaments d'iniciativa municipal.

Al segon informe s'exposa que la Comissió d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat, en sessió del 18 de novembre de 2015, va adoptar l'acord de desistir del procediment per a la tramitació de la Modificació puntual del Pla General Metropolità per a la transformació (...) i es va procedir a l'arxivament de les actuacions. L'acord de desistiment es publica al *Butlletí Oficial de la Província* (BOP) de l'1 de desembre de 2015. Aquest acord estava motivat pel fet que el nou equip de Govern havia manifestat la posició contrària a l'operació plantejada, atès que responia a un model de ciutat que en cap cas subscrivien i també per la valoració de l'opció al projecte expressat pels veïns de Gràcia.

Es recorda que la finca Taller Masriera està qualificada de subzona de la zona de densificació urbana Eixample i que la finca està catalogada amb un nivell B de protecció.

Normativa aplicable

L'article 9.3 de la Constitució espanyola garanteix la interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics.

L'article 46 de la Constitució espanyola diu que els poders públics han de garantir la conservació del patrimoni històric, cultural i artístic, i n'han de promoure l'enriquiment sigui quin sigui el règim jurídic i la titularitat.

L'article 103 de la Constitució espanyola estableix que l'Administració pública serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la llei i al dret.

L'article 20 del Pla General Metropolità diu que l'Ajuntament promourà la inclusió al catàleg o catàlegs dels edificis o construccions, o dels conjunts d'interès artístic, històric, arqueològic, típic o tradicional que la justifiquin. També diu en el punt 2 del mateix article que, si arribés el cas, aprovaran plans especials per a la protecció dels valors esmentats anteriorment.

L'article 36. 1 del Pla General Metropolità diu que la transmissió al municipi del sòl de cessió gratuïta i obligatòria destinada a sistemes i equipament es produirà per ministeri de la Llei en els supòsits de sistema de compensació.

L'article 113.2.b de la Carta Municipal de Barcelona estableix que l'Ajuntament ha de crear, gestionar i mantenir el patrimoni artístic, científic, tecnològic, natural i documental.

L'article 1 de l'Ordenança sobre protecció del patrimoni arquitectònic, històric i artístic de la ciutat de Barcelona diu que aquesta té per objecte la conservació, valoració, restauració, protecció i defensa dels valors artístics, històrics, arqueològics, típics o tradicionals del patrimoni arquitectònic de la Ciutat i dels seus elements naturals i urbans d'interès.

L'article 31.5 de la Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona diu que l'Ajuntament vetllarà perquè el desenvolupament urbanístic respecti l'equilibri entre l'habitatge, els serveis públics, l'activitat comercial, els equipaments, els espais verds i les estructures destinades als usos col·lectius.

Valoració i conclusions

El Taller Masriera, segons les informacions de què disposa a la Sindicatura, és una propietat privada que està catalogada com a bé cultural d'interès local.

A partir de les informacions rebudes per part de l'Ajuntament de Barcelona s'ha pogut constatar que des del 2015 i fins a l'actualitat, coincidint amb el canvi de l'equip de Govern municipal, s'han platejat dos posicionaments diferents en relació amb el Taller Masriera.

Així, d'una banda, el 2015, en el marc d'una operació de compensació que s'intentava regular a través d'una Modificació puntual del Pla General Metropolità, i que no va

passar de l'aprovació inicial, la propietat del Taller Masriera passava a mans de l'Ajuntament de Barcelona, que preveia situar-hi un equipament d'àmbit local i de nova creació.

Amb el canvi de l'equip de Govern, però, aquesta operació de compensació, que havia de permetre la creació d'un nou hotel en un gran i cèntric edifici de la ciutat, no va prosperar. Les darreres informacions sobre aquest tema corresponen al mes de gener de 2017. Concretament el dia 17 de gener de 2017, a l'ordre del dia de la Comissió de Drets Socials, Cultura i Esports, el Grup Municipal de CIU demanava que el Govern municipal informés sobre l'estat de la proposició de la Comissió de Drets Socials, Cultura i Esports de març de 2016, en què s'instava al Govern municipal la presentació d'un projecte d'adquisició del Taller Masriera on es preveïés la seva viabilitat tècnica i econòmica per a la seva utilització per establir un equipament cultural a la ciutat vinculat a les arts escèniques i al teatre. Per bé que en el moment de tancar la present decisió de la síndica, encara no s'havia publicat l'acta d'aquella reunió, en data 18 de gener de 2018 apareixia en premsa la notícia que l'Ajuntament de Barcelona descartava comprar l'edifici del Taller Masriera per l'elevat cost que suposaria per al consistori la compra i rehabilitació d'aquest.

En les dues situacions plantejades ens trobem davant de l'exercici de la potestat de decisió discrecional que té l'Administració municipal de triar entre diferents opcions d'actuació possibles, totes legítimes, la que considera més adient per a l'objectiu que es persegueix i que ha de ser congruent amb la defensa de l'interès públic.

Per bé que en aquest cas, atesa la dilació del debat sobre el tema, aquest exercici, si bé ha estat legítim, pot haver estat poc eficaç per la tasca generada, amb escassos resultats, és una possibilitat factible en el marc de l'exercici democràtic, sempre que les decisions preses estiguin motivades en raons tècniques i per l'interès general, atès que l'Administració pública no pot funcionar de forma arbitrària.

En el primer cas, l'Ajuntament i la ciutat guanyaven un nou espai. En el segon, atenent un model de ciutat amb un turisme més sostenible, la compensació no va prosperar. La informació apareguda en premsa sobre la possible despesa que podria suposar l'adquisició de l'espai, i que suposarien 9,2 milions d'euros la compra i 25 milions més la rehabilitació, fa presumir que la compra de l'espai per part de l'Ajuntament de Barcelona no respondria al principi de proporcionalitat.

Aquesta Sindicatura, considerada la informació rebuda i els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació de l'Ajuntament de Barcelona ha estat plenament ajustada a dret.

No obstant això, d'acord amb el valor patrimonial de la finca, recomano a l'Ajuntament de Barcelona:

- Que vetlli per l'adequada conservació del Taller Masriera atenent el seu nivell de catalogació.
- Que reculli opinions del veïnat i de l'àmbit cultural de la ciutat per valorar i orientar el futur del Taller Masriera.

Aquesta decisió es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà la persona interessada.

Barcelona, 20 de gener de 2017

